

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ТА НАПРЯМКИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДОСВІДУ КРАЇН ЄС ЩОДО ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена дослідженню методів та способів вдосконалення військової освіти в Україні. Диференційовано підходи до розуміння поняття компетентного військовослужбовця, подано коротку характеристику чинників, які впливають на ідентифікацію ступеню сформованості молодого фахівця та його готовності до виконання покладених функцій і завдань. Окреслено підходи до класифікації професійної компетентності.

Описано нормативно-правову базу, яка декларує зміну освітнього військового курсу України в сторону принципів НАТО. Систематизовано основні компоненти військової освіти провідних країн світу, наголошено на важливій ролі національного фактору навіть у випадках, коли держава є членом НАТО. Проаналізовано програму підготовки офіцерів у Німеччині та Великій Британії, досліджено питання належної мотивації військових. Встановлено, що селекція кандидатів на військову службу за ознаками хисту здатна перетворити вітчизняну армію на високоефективну.

Більш глибоко розкрито питання мовної підготовки курсантів та способів оптимізації навчального процесу відповідно до стандарту НАТО STANAG 6001. Систематизовано основні сучасні педагогічні технології, які практикують у навчальних військових підрозділах. Наголошено на необхідності використання у навчальній практиці системи імітаційного моделювання, зокрема в ході вивчення дисциплін «тактика» та «управління діями підрозділів». Досліджено потенційні методи застосування освітнього відеоконтенту (Prometheus, Campaster, EdEra, TED) в рамках лекційної роботи та як спосіб позаурочної самоосвіти. Визначено, що інтерактивне різноформатне навчання, доступ до е-бібліотек в комплексі має стимулювати студентів до науково-дослідної діяльності за своєю спеціальністю або в рамках міждисциплінарних досліджень.

Ключові слова: військова освіта, компетенція, стандарти НАТО, система імітаційного моделювання, SMART-освіта, інтерактивні технології.

Актуальність теми. На шляху до інтеграції України у європейський простір, перед державою постала низка вимог, які мають бути виконані відповідно до встановлених термінів. Вони передбачають зміни координат і векторів розвитку економіки, посилення безпеки у всіх сферах життєдіяльності, модернізацію законодавства, забезпечення соціальної захищеності громадян тощо. В цьому переліку освіта займає далеко не останнє місце.

В умовах довготривалої збройної агресії, яка призвела до війни Російської Федерації із Україною, для нашої держави особливо гостро постало питання кваліфікованої теоретико-практичної підготовки кадрів у форсованих умовах. З цією метою наукова спільнота акумулює кращий педагогічний досвід, переймає та імплементує іноземні практики, досліджує способи їх впровадження в рамках вітчизняної освітньої системи. Важливо, щоб всі окреслені процеси проходили злагоджено і координовано, адаптація відбувалась не методом «обкладинки», а із урахуванням потенційної користі і перспектив розвитку.

Дане питання перебувало в якості предмету дослідницьких робіт таких вчених як Грунтковський

О., Буряк О., які досліджували проблематику формування професійної компетентності майбутніх офіцерів [4]. Трансформацію системи військової підготовки із педагогічної площини аналізували у своїй праці Бабак С., Стаднік А., Мельник Ю. [1], присвячував даному питанню окрему дисертацію Зорій Я. [7], більш детально вивчав організаційні умови Монастирський В. [9].

Метою нашої роботи є огляд та аналіз поточних змін, які відбулися в системі військової підготовки студентів та виокремлення перспектив подальшого впровадження досвіду країн ЄС у визначеному напрямку.

Викладення основного матеріалу. Формування системи військової освіти в Україні відбувається на рівні мережі вищих навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів та органів управління; передбачає як компетентну підготовку спеціалістів зі сторони викладачів, так і самоосвіту. Умови, які диктують суспільно-політичні реалії, обумовлюють не лише високий рівень професіоналізму і компетентності, постійне поглиблення та розширення знань, але й етичні стандарти та моральні цінності

кожного військового. За своїм змістовним наповненням військова етика являється концентрованим виразом норм, правил, моральних принципів, що прямо пропорційно відображають відношення до реалізації покладених на особу службових повноважень. Характер соціальних завдань, які стоять перед українськими військовими вказує на необхідність виховання у студентів лицарського духу, чесності, відданості своїй Вітчизні, постійну готовність до захисту свого народу, необхідність виконання розпоряджень, сприйняття дійсності в умовах високої регламентації життя. Квінтесенція принципів добросовісної поведінки та пріоритети службових інтересів відображаються у Кодексі добросовісної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних силах України [8]. Відповідно, лише при наявності вищеперелічених чинників та умов можна говорити про високу професійну компетентність офіцерів.

Концепт «компетентності» в даному контексті розкривають через призму новоутворення, яке, з позиції Свистун В., в процесі формування та подальшого розвитку набуває якісних ознак особистості, визначає її внутрішні характеристики як спеціаліста, здатного професійно виконувати свої спеціалізовані функції [13, с. 155]. У дослідженнях Бабак С., Стадник А., Мельник Ю. поняття знаходить більш широке трактування, зокрема як здатність від початку професійної діяльності розуміти характер професійних проблем, освоювати і розвивати інноваційні технології, набувати й використовувати знання, інтегрувати їх та передавати у процесі комунікації з колегами, приймати та реалізовувати правильні й відповідальні рішення, керуючись морально-етичними принципами, володіти методами моделювання і самоконтролю, уміти ефективно працювати у підрозділі (групі), реалізовувати свій потенціал (знання, уміння, досвід, ділові, особистісні якості й самооцінку), постійно саморозвиватися і самоудосконалюватися у продуктивній професійній діяльності [1, с. 22].

На визначення ступеню сформованості військового як компетентної особи значно впливає психологічний чинник, здатність діяти самостійно і водночас нести відповідальність за результати виконання завдань. Власне тому, видаються актуальними роботи Гульбс О., та Кобець О., присвячені питанням розвитку, в тому числі і емоційної компетентності (шляхом використання методу активного соціально-психологічного навчання студентів), яка є важливою умовою їх професійного успіху, задоволеності, впевненості у своїй діяльності [6, с. 18]. Дана теза кореспондується із авторським баченням Музичко Л., яка опрацювала питання ідентифікаторів професійної ком-

петентності військового керівника, визначаючи його як інтегроване особистісне утворення, при якому три складові (внутрішні ресурси, здібності та суб'єктивні якості) є джерелом і водночас критерієм успішної професійної діяльності [10, с. 61]. Розвиває думку Зорій Я. зауваживши, що хоча професійна компетентність і являється за своєю суттю результатом сформованості необхідного комплексу якісних показників, які відповідають вимогам служби, проте цей процес продовжується протягом всієї службової діяльності особи [7, с. 17]. По відношенню до військової освіти, виділяють різні види компетентності, з-поміж яких домінують професійна, психологічна, правова, іншомовна, методична, інформаційна тощо. Відповідно до плеяди тих складових, які акумулює в собі професійна компетентність, їх поділяють на три основні групи:

- у професійній діяльності (спеціальна, технологічна, комп'ютерна, суб'єктна, правова, економічна та ін.);
- у професійному спілкуванні (комунікативна здатність до співробітництва, соціально-перцептивна, діагностична, етична, емпатійна, соціокультурна, конфліктна та ін.);
- компетентність у реалізації особистості професіонала (психологічна, індивідуальна, аутопсихологічна, культурна, рефлексивна й ін.) [2, с. 28].

Як влучно зауважує Грунтковський О. і Буряк О., кардинальна зміна науково-педагогічних пріоритетів у вищих навчальних закладах при підготовці військових обумовлена щонайменш двома факторами: зростанням відповідальності за життя та здоров'я самого військового (його колеги, підлеглих), а також суттєвим розривом між рівнем студентської підготовки та вимогами військ [4, с. 446]. Дійсно, в умовах проведення реальних військових дій вищі навчальні заклади є першими реагентами, які акумулюють кращий іноземний досвід при підготовці військових кадрів. Вони залучаються державою до боротьби із кадровим голодом, який є особливо помітним в останні роки.

Орієнтація військової освіти на стандарти НАТО як пріоритетний курс визначено у низці нормативно-правових актів, а саме Стратегії національної безпеки України, затвердженій Указом Президента України від 14.09.2020 [15], Стратегічному оборонному бюлетні України, затвердженому Указом Президента України від 17.09.2021 [16], Політиці Міністерства оборони України у сфері військової освіти, затвердженій Т. в. о. Міністра оборони України від 15.12.2021 [11] та ін. В цьому частково проявляється специфіка військової освіти із організаційної точки зору, адже вона регламентується не лише профільними Законами та відомчими нормативно-правовими актами, але і загальним законодавством про вищу освіту в Україні. Так як Україна приєдналась до системи Болонського

освітнього процесу із її кредитно-трансферною системою, то вимоги щодо навчання студентів і організації освітнього процесу більшою мірою поширюються і на військову підготовку. Мета впровадження 219 стандартів зводиться до планомірного та поетапного нарощування боєздатної професійної армії, а разом з цим, - підвищення ступеню раціональності у використанні військових ресурсів. У відсотковому співвідношенні, 65 % від загальної кількості стандартів складають документи оперативного напрямку, кількість технічної документації не перевищує 20%, а 15% - є адміністративними документами [3]. При цьому, вони сформовані у такий спосіб, щоб офіцери різного рівня, які є представниками різних країн світу мали змогу зрозуміти один одного.

В основі процесу імплементації стандартів НАТО закладена система стандартизації, що знаходить своє відображення на адміністративному, матеріально-технічному та оперативному рівнях. Як попередньо нами наголошувалось, така потреба обумовлюється здатністю забезпечувати розроблення, обслуговування та випробування всього військового циклу починаючи від підготовки кадрів і завершуючи раціональним підходом до використання військової техніки [14, с. 174].

Не зважаючи на наявність єдиного підходу, важливим залишається національний елемент в процесі навчання військових кадрів, який обумовлює потребу у більш детальному вивченні педагогічної практики і досвіду іноземних держав. Так, однієї із кращих програм підготовки офіцерів вважаємо практику Німецької Федерації. Загальний термін початкової підготовки студентів складає півроку, з яких половина строку відведена для загальної програми і решта (3 місяці) – за спеці-

альністю. Навчання включає в себе опанування основ тактики, фізичну та мовну практику, розвиток командирських навичок, вивчення спеціальних військових дисциплін. Якщо курсант підписує контракт терміном до 15 років включно, то він продовжує навчатися, опановуючи вже цивільну спеціальність, але в рамках військової служби. Навички водіння та бойової підготовки розвивають у студентів в ході трьохмісячної спеціальної підготовки. Потенціал студентів оцінюється досвідченим викладачем в межах тренування танкових, розвідувальних навичок, стрільби, технічного обслуговування тощо. У такий спосіб простіше визначити схильність студента до гуманітарних чи технічних наук, ідентифікувати доцільність його включення до групи за родами військ. За тим, у десятимісячний термін офіцер опановує предмети за безпосередньою спеціалізацією, а потім у трьохмісячний термін проходить стажування як командир взводу чи його заступник.

У Великій Британії навчання військовослужбовців та кар'єрний ріст перебувають в прямій залежності один від одного. Так, перші 2-3 роки служби вони мають бути зацікавленими і самостійно проявляти ініціативу в опануванні якнайбільшого спектру профільних дисциплін, адже у випадку відсутності просування за кар'єрними сходами протягом 4 років сукупно, піднімається питання щодо доцільності подальшого проходження служби таким офіцером. Зміна спеціалізації відбувається кожні 4-5 років. Вона обумовлена потребою отримання практичного досвіду при роботі в штабах, бойових частинах, кадрових органах, навчальних закладах, розумінні логістики тощо. Таким чином, за 25 років служби військовий розуміє принципи роботи у всіх сегментах, а

Рис. 1. Структурна побудова військової освіти провідних країн НАТО

отже здатний приймати виважені рішення, видавати накази та усвідомлювати способи і методи їх виконання. За такої системи видозмінюється філософія і підхід до кадрової політики. До прикладу: ініціатива службовців найнижчого рангу не пригнічується, принцип «в дискусії породжується істина» реалізується навіть в такій консервативній і зарегламентованій, на перший погляд, площині. Завершальний етап підготовки британської бригади до ротації в зону бойових дій не передбачає проходження відповідної перевірки, так як командир бригади (призначений у відповідності до програми конкурсу на посаду) доповідає про стан готовності команди, він самостійно вступає в бій, а отже несе відповідальність за своє життя і дії підлеглих. Ключовий аспект для армії демократичних країн є формування та подальше утримання належного рівня довіри в системі «командир-підлеглий». Побудова правильної комунікації – це тривала робота, яка вимагає від обох учасників стриманості, бажання взаємодіяти у спільному векторі руху на благо держави.

Що найбільш цікаво, у Великій Британії повідністю притримуються позиції, згідно якої компетентний і кваліфікований військовий – це в першу чергу добре мотивована людина. Відповідно пошук спеціалістів на контрактну службу, їх заохочення відбувається за довго до безпосередньо вступної кампанії, шляхом проведення співбесід у школах, проходження спеціального тестування, демонстрації тематичних презентацій в університетах. В ході рекламування вибору такої професії, молодь інформується про перспективи – не лише кар'єрний ріст, але й потужний соціальний пакет, який включає посилені захист в межах правового поля для членів родини військового, гідну пенсію, забезпеченість житлом і т.і. Подібної стратегії притримуються і у Національній гвардії США, тому з-поміж резервістів там не рідко можна зустріти IT-спеціалістів, бізнесменів, фахівців творчих спеціальностей, які у проходженні служби вбачають певний азарт, йдуть на ризик, адже є внутрішньо мотивованими. Фінансовий чинник, безумовно, присутній, проте він перебуває не на першому місці з-поміж інших дотацій і заохочень. Селекція кандидатів на військову службу за ознаками хисту здатна перетворити вітчизняну армію на високоефективну.

Власне тому, відчутною є потреба у створенні і систематизації уніфікованих вимог до сержантського та офіцерського складу. Йдеться не лише про вікові параметри і спеціалізовані навички, але добру фізичну підготовку, знання іноземних мов, розуміння основ психології, вміння ними оперувати на практиці тощо. Удосконалення системи мовної підготовки та досягнення рівня професійного володіння іноземними мовами передбачено у стандарті НАТО STANAG 6001. Окрім досконалого

знання державної мови, в пріоритеті є вивчення англійської. Підготовка особового складу Збройних Сил України, вивчення іноземних мов у військових частинах (підрозділах), при індивідуальній підготовці офіцерів, сержантського (старшинського) та рядового складу військової служби здійснюється шляхом проведення занять за посиленою програмою, організації онлайн і офлайн курсів, стимулювання до комунікації із носіями мови.

У відповідності до вказаного стандарту, рівні володіння іноземною мовою поділяються на шість основних: відсутність практичного вміння, виживання, функціональний, професійний, експертний, досконалий. Мовній сертифікації передують проведення тестування особового складу, де індивідуальні показники визначаються за комплексним результатом аудіювання, читання, говоріння, письма. Спеціальні підрозділи вищих військових навчальних закладів проводять інтенсивні або неінтенсивні курси із вивчення іноземної мови.

Важливий блок – здатність курсантів оперувати професійною лексикою. З цієї метою слід працювати не лише із автентичними англомовними документами, але й практикувати залучення до проведення занять військових перекладачів. Із педагогічної точки зору, виправданим залишається інтеграція принципів SMART-освіти, інтерактивних форм при підготовці військових кадрів на рівні вищих навчальних закладів так і в рамках післядипломної освіти. SMART навчання є результатом конвергенції інформаційно-комунікаційних технологій та інфраструктури Інтернету, де контент представлений у форматі мультимедіа. Такий підхід не лише здатний стимулювати освітян до опанування нових тем, але й вирішує не менш глобальну проблему – відсутність потреби у оперуванні застарілими навчальними матеріалами.

Підготовка дидактичного матеріалу, презентацій, підбір відео чи аудіозаписів, необхідних для проведення занять із профільних дисциплін базується на професійних переконаннях викладача з посиланням на найбільш актуальні джерела. При побудові навчально-методичних матеріалів, наповнення їх контенту реорганізація має відбуватися у такий спосіб, щоб зміст не залишався формальним, а принципи реалізації підходу були виконані на практиці. Полегшується організація колективної роботи, студенти спільними зусиллями можуть створювати проекти, презентувати результати авторських досліджень (в тому числі, із застосуванням white board), оперуючи набором інструментів Google for Education. Зазначений напрям гармонійно поєднується із основними сучасними педагогічними технологіями, які практикують у навчальних військових підрозділах:

- проблемно-ситуативне навчання;
- технологія формування критичного мислення;

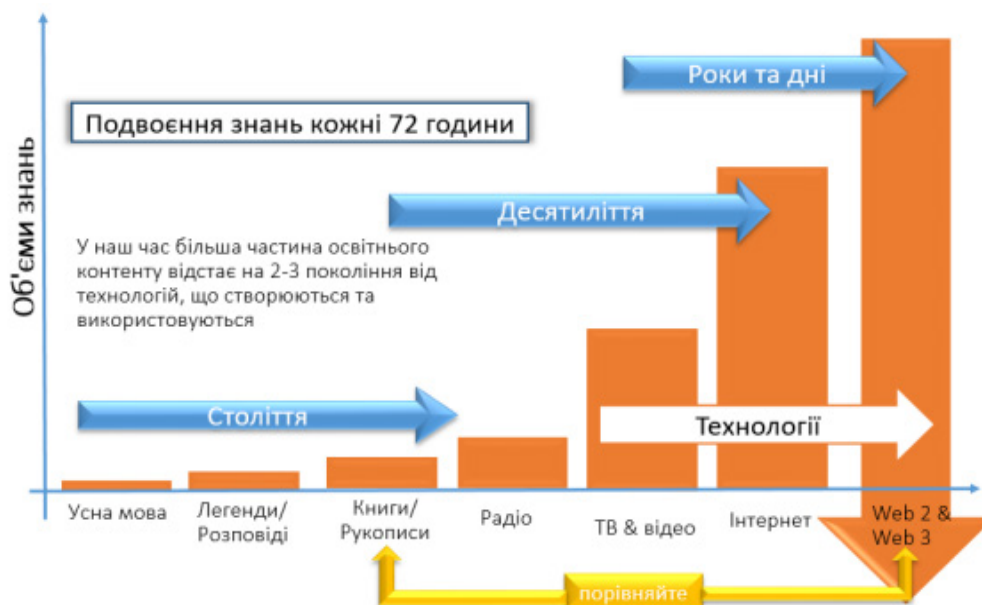

Рис. 2. Порівняльні об'єми збільшення знань у контексті розвитку технологій [5, с. 176]

- тренінгові технології, спрямовані на прийняття швидких і раціональних рішень у екстремальних ситуаціях;

- інтерактивно-ігрове навчання;
- інформаційного (комп'ютерного) навчання, що включає тренажерне, мультимедійне [9, с. 168].

Ефективність проведення навчальних занять вдається підвищити за рахунок використання системи імітаційного моделювання, застосовуючи сучасне програмне забезпечення типу Follow Me, VBS-3, J-CATS. Зокрема, така практика є звичною для Національного університету оборони України (НУОУ), Національної академії Сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного та Міжнародного центру миротворчості і безпеки. Практичні заняття із дисциплін «Тактика» та «Управління діями підрозділів» маже не проходять без застосування системи MILES (Multiple Integrated Laser Engagement System), призначеної для імітації умов реального бою в тактичній підготовці [12, с. 5].

Досить часто, перед проведенням занять викладачі обирають тематичні ролики із вітчизняних і зарубіжних платформ. Так, до прикладу, практикуємо спільний перегляд із курсантами 1-2 року навчання ролики на платформі Prometheus, присвячені попередженню ризиків від вибухонебезпечних предметів. Курс підготовлено відповідно до вимог Закону України «Про протимінну діяльність в Україні» й Міжнародних стандартів протимінної діяльності (IMAS); в рамках одного кредиту студенти опановують методологію безпечної поведінки у разі потрапляння в екстремальні ситуації. Певні правові питання, окремі аспекти політології, розуміння яких важливе для побудови військової

кар'єри, представлені на ресурсі EdEra. Основи цифрової грамотності краще будуть засвоюватись, якщо запропонувати до перегляду матеріали на Campaster. Доступні безкоштовні курси по роботі із Microsoft Exel, створенню презентацій, роботі із базами даних тощо. Для студентів із рівнем володіння англійською мовою B1 та вище – буде корисно переглянути відео на TED.

Інтерактивне різноформатне навчання, доступ до е-бібліотек в комплексі має стимулювати студентів до науково-дослідної діяльності за своєю спеціальністю або в рамках міждисциплінарних досліджень. Теорія не лише засвоюється курсантами, а в процесі її застосування на практиці генеруються принципово нові ідеї, творчі рішення, що мають знаходити свій розвиток і відображення у наукових колах. Та як показує практика, окрім внутрішньої мотивації студентам досить часто не вистачає розуміння щодо вимог наукових журналів, вони не компетентні в питаннях дотримання унікальності тексту, досить часто виникають проблеми із оформленням бібліографії залежно від стилю, засади роботи із відкритими даними, наукометричними базами тощо. Цьому слід присвятити серію лекцій на 2-3 році навчання, провести тренувальні заняття із пошуку необхідного матеріалу у періодичних наукових виданнях; реєстрації у Google Academia; роботи із Scopus, Web of Science. Так, науково-дослідна діяльність військових стимулюється світовою науковою спільнотою. Вагомий вклад у розвиток теоретичної бази роблять такі гіганти як Army Cyber Institute, Modern War Institute (Military Instruction), West Point Simulation Center та ін.

Висновки. Таким чином, запозичення передового досвіду підготовки військових кадрів у відповідності до стандартів НАТО та найбільш розвинутих країн європейського простору відбувається шляхом внесення змін до навчальних планів і програм, посилення напрямку підготовки майбутніх військових із вивчення іноземних мов, збільшення кількості практичних і тренувальних занять за спеціалізацією. Уніфікація вимог до офіцерського складу не лише нівелює проблему кар'єрного росту молодих спеціалістів, але й окреслить напрямки і стандарти, до яких слід прямувати вищим військовим навчальним закладам. Досвід Великої Британії показує, що для представників силових структур держави важливо створити умови, за яких кадри будуть внутрішньо мотивованими і здатні реалізовувати свій трудовий потенціал на благо держави. Перспективи подальших наукових пошуків вбачаємо у дослідженні питання використання інтерактивних методик в ході підготовки офіцерів тактичного рівня у військових навчальних закладах.

Список використаної літератури:

1. Бабак С., Стадник А., Мельник Ю. Психолого-педагогічні засади формування професійних компетентностей майбутніх офіцерів-психологів. *International Journal of Education and Science*. 2020. Vol. 3, № 3. Р. 20-28.
2. Богданюк О. Д. Професійна компетентність майбутніх офіцерів-прикордонників – основа якісної підготовки до службової діяльності. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Вип. 29. 2013. С. 27-29.
3. Голопатюк Л.С., Литовченко В.М. Стандарти Альянсу. *Оборонний вісник*. 2016. № 12. С. 4–9.
4. Грунтковський О., Буряк О. До проблеми формування професійної компетентності майбутніх офіцерів. *Одинадцята наукова конференція ХУ ПС ім. І. Кожедуба*. 2015. С. 445-446.
5. Гузенко О. Впровадження SMART-технологій в освітній процес: опис зарубіжного досвіду. *Інноваційні технології в сучасному освітньому просторі*: колективна монографія за заг. редакцією Г. Л. Єфремової. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2020. С. 175- 192
6. Гульбс О., Кобець О. Розвиток емоційної компетентності військовослужбовців у групах активного соціально-психологічного навчання. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2021. Vol. 47(3(47)). Р. 15–18.
7. Зорій Я. Б. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх офіцерів запасу в закладах вищої освіти: автореф. дис... д. пед. наук. Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. 2019. 39 с.
8. Кодекс доброчесної поведінки та професійної етики військових посадових осіб, державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, в Міністерстві оборони України та Збройних силах України від 15.03.2017: офіційний сайт Міністерства оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua/content/corruption/Codecs.pdf> (дата звернення: 18.08.2022).
9. Монастирський В. М. Педагогічні умови військово-професійної підготовки майбутніх офіцерів Збройних сил України та правоохоронних органів держави у військових навчальних підрозділах ЗВО. *Вісник Черкаського університету. Серія «Педагогічні науки»*. 2019. Вип. 1. С. 165-170.
10. Музичко Л. Т. Психологічна компетентність військових керівників в умовах бойових дій. *PSYCHOLOGICAL JOURNAL*. 2021. Vol. 7 (7). Р. 59-67. <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.7.6>
11. Політика Міністерства оборони України у сфері військової освіти, затверджена Т. в. о. Міністра оборони України І. Руснак від 15.12.2021 URL: https://www.mil.gov.ua/content/education/politika_mou_osvita.pdf
12. Полторак С. Т. Трансформація системи військової освіти України на шляху до досягнення стандартів НАТО. Реформування та розвиток Збройних Сил України. *Наука і оборона* 2018. № 2. С. 3-10.
13. Свистун В. Полікультурна компетентність військовослужбовця як суб'єкта діяльності з підтримання міжнародного миру і безпеки. *Проблеми освіти*. 2019. Вип. 92. С. 154–158.
14. Станішовський А., Литвин А. До питання підготовки офіцерів Збройних Сил України за стандартами провідних країн НАТО. *Видатні постаті психології: історія, сучасність і перспективи: матеріали VIII регіонального наукового семінару* (м. Львів. 2022). Львів, 2022. С. 172–176
15. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 14.09.2020 № 392/2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020> (дата звернення: 18.08.2022).
16. Стратегічний оборонний бюлетень України, затверджений Указом Президента України від 17.09.2021 № 473/2021 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0063525-21> (дата звернення: 18.08.2022).

Stanishovskyi A. Certain aspects and directions of implementation of the experience of EU countries in improving the system of military education in Ukraine

The article is devoted to the study of methods and ways of improving military education in Ukraine. Approaches to the understanding of a competent serviceman are differentiated, and a brief description of the factors that influence the identification of the degree of formation of a young specialist and his readiness to perform assigned functions and tasks is given. Approaches to the classification of professional competence are outlined.

The normative and legal framework is described, which declares a change in the educational military course of Ukraine in the direction of NATO principles. The main components of the military education of the leading countries of the world are systematized, the important role of the national factor is emphasized even in cases where the state is a member of NATO. The officer training program in Germany and Great Britain was analyzed, and the issue of proper motivation of the military was investigated. It has been established that the selection of candidates for military service based on talent can turn the national army into a highly effective one.

The issue of language training of cadets and methods of optimizing the educational process in accordance with the NATO STANAG 6001 standard is discussed in more depth. The main modern pedagogical technologies practiced in training military units are systematized. The necessity of using a simulation modeling system in educational practice, in particular during the study of the disciplines «tactics» and «management of units actions» is emphasized. Potential ways of using educational video content (Prometheus, Campaster, EdEra, TED) as part of lecture work and as a method of extracurricular self-education were studied. It was determined that interactive multi-format learning, access to e-libraries in the complex should stimulate students to research activities in their specialty or within the framework of interdisciplinary studies.

Key words: military education, competence, NATO standards, simulation modeling system, SMART education, interactive technologies.